גינצבורג, שמעון.
הדביר הלבן.

3 9097 00590537 8

שמעון גינצבורג

א) הדביר הלבן
ב) אושר

ספורים

המחיר גרש אחד
(5 סנט)

„יהודה" חברה לאחריות ובטחון בע"מ

ארץ ישראל

«يهودا» شركة مساهمة للتأمين محدودة الضمان فلسطين

Judea Insurance Company, Ltd.
of Palestine

המשרד הראשי: בירושלים, סניפים: תל-אביב, חיפה, קהיר.

שמעון גינצבורג

Ginzburg, Simon,
ha-Devir ha-lavan.

א) הדביר הלבן ב) אושר

ספורים

ספריה
קטנה
בהוצאת
פ. גינזבורג

יג

דפוס „הארץ" תל־אביב

הַדְּבִיר הַלָּבָן

א.

אותה שעה, ששמעה רחל, „השוחטנית הצעירה", מפי אחד הנערים תלמידיו של השוחט את הבשורה, כי מורה חדש בא לעירם וגולדין שמו וכי שכר את בית ירחמיאל גוץ על־מנת לפתוח שם „חדר־מתוקן" — היתה שופתת את הקדרות בחדר־הבשול, חגורה סינר לבן מסואב ומלא־כתמים. כיון ששמעה את החדשה, רעדו ידיה שהיו אוחזות ביַתּוּך, והקדרה נהפכה על פיה. מיד נזרע קרקע התנור המוסק והמאדים המון פולים, טחולי־תכלת ושאר מיני בשר־„פרוטרוט", שנשארו עומדים כמו נבוכים בשלולית קטנה של מרק ושומן.

רחל לא שמה עוד את לבה לא להם ולא לבעבועים של השלולית הקטנה בתוך התנור, שהיתה בהם מעין תוכחה: „אי בעלת־בית! הלכה סעודתו של השוחט!" היא אך הרימה את קצה סינרה, שהיה עדיין נקי קצת, והתחילה משפשפת בו את עינה השמאלית, שהתחילה לפתע פוזלת ומרקדת כאילו היו בה קפיצים. ובאזניה צלצל בלי הרף השם: גולדין, גולדין, גולדין...

פניה חורו ואדמו חליפות. מהרה אל מכתַּת־המראה החבויה לה בצד התנור והתחילה מסתכלת בה וסוקרת את עצמה לתיאבון, כאלו זאת לה הפעם הראשונה, שפני־עצמה נגלו לה.

עוד עקבות יפיה נשתמרו בה, עוד אותם הריסים לה, ריסי־משי שחורים ומתוחים כקשתות, אותו החוטם החטוב ואותן הנחירים הנושפות גאון־עקשות, ואף השומא השחורה בלחיה עוד שם היא ותשוה לה לוית־חן; — אך אין עוד אותו הזיו, אותו הזוהר, שהיה לעור־פניה; פניה היו תמיד כקטיפה; דם וחלב משחקים בעור עדין. ועתה כמה חורת היא! חורת כחייה... הנה חזרה אדמומית וכסתה את פניה, אך לבה אומר לה, שאדמומית זו אינה טובה, אינה טובה. זה מזמן, שהיא חשה דקירה עצומה בצלעה השמאלית, והרגשה לה כאילו מישהו יושב לה בלבה וחותך שם פעם בפעם משהו מחייה. ואין רואה, ואין יודע. השוחט הריהו עסוק תמיד בבית־הטביחה, בלטישת־חלפיו ובלמוד הגמרא לנעריו, ואין לבו פנוי לה; וחוץ מזה — הרי הוא גופו אדם זקן, רצוץ ונרגז, משול כחרס הנשבר...

ורעיון כברק עבר במוחה: אח, כמה אין היא אוהבת אותו!... רגע נבהלה, נזכרה, שבעלה הוא, אלוף־נעוריה; וסוף־סוף הריהו השוחט המכובד והתורני, שממלא לפעמים את מקום הרב, והוא אוצל מכבודו עליה; והיא משתדלת להתפייס עם הזקן במחשבתה, — אך, מדי תזכרנו, פניה מתעוים מאליהם מתוך הבעה של גועל־נפש.

איכה נואלה להנשא לו? לאלמן הזקן ממנה פי שנים? היא — בת השש־עשרה, היפה והשאננה בצל־קורתו של בית־אביה? היא, בְּכֹרה־קלה, שהתנתה קודם אהבים צנועים ובישנניים עם גולדין, זה שהיה בנערותו מלמד בכפר־מולדתה ושעכשיו הוא בא לפתוח בעיירתם „חדר־מתוקן", — איכה נפלה היא בפח כזה, במחמורה כזו?

„שטות״! – גחכה לעצמה גחוך מר: – „נזכרה הסבה בימי־בתוליה!״

„רחל!״ – הפסיק קול קורא את הרהוריה. השוחט נכנס לחדר־הבשול, חלף גדול ומבריק בצפרנו וקפוטתו מבהקת כולה מכתמי־שומן. בשולים פתוחי־הפיות של מקטרנו, מקטורן־חורף, בצבצו אניצי־מוך; וריח של טבק חריף נדף ונשא לחטמה מתוך זקנו הארוך, זרוק־השיבה. כשראה את ההפכה בתנור הודלק בעיניו ניצוץ של כעס, ניצוץ ירוק זה, שהיה ידוע לה כל־כך, העמיד עליה זוג עינים ירקרקות ונהם: „ידי־גולם!״

אך כאן קרה דבר, שלא אירע עוד מעולם. רגילה היתה רחל לוותר תמיד על עלבונה ולעבור על הכל בשתיקת־גאון ובגחוך רפה, ובלבד שלא תבוא „לידי בזיונות״. „מה יאמרו הבריות?״ – מלים אלו היו עומדות ככתובת־אש לנגד עיניה; טוב היה לה המות מלבוא לידי בזיון, ולפיכך היתה מעלעה דם ושותקת; וידו של השוחט הקפדן, שידע את חולשתה זו, היתה תמיד על העליונה. אך הפעם נזדקפה לקראתו במלוא קומתה, הקיפתו במבטה, מבט־שנאה לוהט – ופתאום נתגלה לה האיש בדמותו ובצביונו האמתיים: בריה דקה, נמוכה ועלובה. והוא שהיה רוצץ חייה! ואל בריה זו רתקה היא, אשה צעירה ופורחת, את עצמה זה שמונה־עשרה שנה! צרוף שאינו־טבעי זה הֶחלה אותה, ואותו הפך לעכביש. אך כלום אשמתו היא?... והיא הליטה את פניה בכפות־ידיה, רצה אל חדר־משכבה ופרצה בבכי.

ב.

בערפל השחור של דמעותיה הודלקו גלגלים של אור,

שהתחילו מתגלגלים ממרחק העבר הטמיר של חייה הצעירים והפורחים.

מכפר־מולדתה, מבית הוריה האמידים, נמתחו גלגלי־אור והתגלגלו אל ביתה אשר בעיירה החשכה. באחד הכפרים היפים שבחבל־פוליס־ה ראתה אור ראשונה לפני שלשים־וארבע שנים. אביה היה יהודי אדוק, שהיה נאמן בחצר ה„פריץ" הפולני. שתי בנות היו לו, היא ואחותה הבכירה. ב„ערש־אבות" זו המוקפה יערות גדלו שתיהן, ואופק־הכפר היה אפקן. אך יש שהיו הולכות בכרכרה לעיירה הסמוכה, ויש שהיו אנשים באים לביתם משם — ועיירה זו היא שהזכירה להן דבר־מציאותו של עולם גדול חיצוני, שהיה מירא ומושך כאחד. יודעות היו, שעולם גדול וחיצוני זה יבוא בזמן מן הזמנים ויתבע זכותו עליהן, ולרעיון זה לבותיהן פחדו ורחבו גם יחד.

אביהן, שהיה „כתבא רבה", למדן קריאה ב„סדור", חשבון — חבור, חסור וכפל; חילוק לא ידע אף הוא — וכתיבת אגרות יהודיות באותיות מסולסלות ומעופפות, כנהוג בישראל בימים ההם. אך היא, הבת הצעירה, למדה גם לכתוב „אדריס" רוסי והמתאכסנים בביתם מן העיירה גמרו את ההלל על „כתב־ידה". אחותה הבכירה היתה ביישנית כמשפט בנות־הכפר והיתה מתאדמת כפרג כשהיה בא אדם זר לביתם; אך היא, בת־הזקונים, הזקופה והגאיונית, היתה אמיצת־לב. והתשבחות, שהיו האורחים מפזרים לכתב־ידה, היו נוסכות עליה שכרון. ברגעים כאלה היתה תועה מחדר לחדר כחולמת. מה היה הציר שעליו סובבו חלומותיה ? — דבר זה אינה זוכרת. אך זוכרת היא, שבכל פעם היתה „בת־מלכה" עוטה הוד באמצע, דומה לבנות־המלכים העדינות שבספורי

המעשיות היהודיים, שבאו לביתם באורח־פלא; ו„בת־מלכה" זו היתה היא, הבת הצעירה.

יום אחד, זוכרת היא, בא לביתם אורח חשוב „נגיד"־העיירה, ר' אברהם יאמפולסקי, חוכר אחוזות ובתי־משרפות־יין, שהיו לו עסקים עם ה„פריץ". ומשבא לביתם — נתמלא חדר־הבשול פעפועים של מרחשות וריחות של צלי. הבל חם עולה ומתמר בחלל־המטבח — וכל הבית מלא כבודו של „ר' אברהם יאמפולסקי". ר' אברהם זה, אף־על־פי שהיה יהודי חסיד ממקורביו של הרב הצ'רנובילי, היה נוהג סלסול בעצמו, כאחד ה„פריצים". זקנו המכסיף מסורק ונראה כעשוי, ה„סורדוט" השחור שלו מגוהץ למשעי ובסדק שמאחורי בגד־כבוד זה גנוזה לו מטפחת לבנה ומצהרת. הבריות היו מרננות אחר ר' אברהם זה ואומרות שבניו, הדרים בכרך, יצאו לתרבות רעה והם לומדים שם ב„גימנאזיות" וב„ניברסיטט". ור' אברהם יאמפולסקי ראה את „כתב־ידה", כי הראה לו אביה, התפעל מאד כשהוא מצייץ בשפתיו ולקחהו עמו „להראות בעיר את יפיו". בלילָה ההוא, זוכרת היא, כתרוה חלומות־אושר —: נערים ונערות עומדים בבית־יאמפולסקי יפה־הרהיטים הכבדים והמכובדים, מסתכלים בכתיבתה ומשתאים לה, וכולם שואלים זה לזה: מי היא ואיזו היא המפליאה לעשות כל־כך? — ור' אברהם יאמפולסקי עומד ומראה עליה באצבע: „הנה היא. והיא יפה גם בעצמה, כבת־מלכה"...

בלילה ההוא הופיע „בן־המלך" ראשונה בארג־חלומותיה, ופניו כפני בן־יאמפולסקי, שמעולם לא ראתהו, אך היא ציירה אותו לעצמה דוגמת „בן־פריץ" זקוף, הדור בלבושו, אצילי ועדין בכל הליכותיו.

מעט מעט התפתח בקרבה רגש זה המצוי אצל בנות־זקונים, והיתה מתנשאת על אחותה בלבה. בטוחה היתה, ש„בן המלך" יפול בחלקה ולא בחלק אחותה ה„פשטנית" (כך קראה לה בלבה, ולפעמים גם השמיעתה כנוי זה), שהרי רק היא, הבת הצעירה, מושלמת היא בכל ה„מעלות".

ויש אשר טיילה עם אחותה על־יד חצר־ה„פריץ". מאחורי חצר זו היה פרדס גדול, רחב־ידים ומצל תמיד; ובפתח הפרדס התנוסס בית לבן ונעול, שלא נפתחו דלתותיו מיום שמת ה„פריץ" הזקן. אגדות שונות התהלכו בעם על בית זה, הלבן והנאה, ואחת מהן היתה על אהבה נכזבה, אהבת־נעורים של ה„פריץ" הזקן, שנשאר רַוָק עד יום מותו. ורחל נכספה תמיד, מדי עברה שם, לבוא אל תוך הבית, שנראה לה כארמון־קסמים, להכנס בו לפני ולפנים.. דומה, ארמון פלאי זה קשור בחייה קשר סודי ואמיץ. ויש שנדמה לה, כי „פאנה" היא. פאנה גאה, שעל־פי מקרה לא נולדה ב„חצר"; אך קורבה נפשית יש בינה ובין בית לבן זה. כי היא שייכת לכאן.

בסופו של פרדס זה, על־יד הגדר, היתה שדרה מצלה של שיטות, שהיו מבליטות כותרות־ראשן למחצה ולשליש אל מחוץ לגדר. ובימות־הסתיו הראשונים, כשאור החמה היה נעשה עגום ומתרפס על כל בכל חומו, היו האחיות מטיילות לאורך השדרה על־יד הגדר, כשהן דורכות על תלי־תלים של עלי־זהב נוגים ואצילי־גזרה ויש שהיתה רחל גוחנת ומרימה עלה, והיתה מין עצבות נוחה ועדינה עוברת מן העלה התלוש אל תוך נפשה הצעירה, ותהי כמו תחזה עתידות לנפשה, כי סופה להיות כעלה עדין זה התלוש ונובל... אך לא ידעה ולא שערה, שכל־כך ימהר סוף זה לבוא.

אחותה לא בקשה חשבונות רבים, כשהגיע פרקה—ונשאה לסוחר־יער צעיר. אולם לאחר הנשואים, כשבא הזוג הצעיר לאכול „מזונות" על שולחן אביה, התחילו הוריה חושדים בחתנם ומתלחשים, שאין הוא זהיר ב„ארבע־כנפות" ובשלוש תפלות יום־יום, כחובה, ושהוא מקצץ בזקנו.

ומזמן לזמן נפלו בבית קטטות בעבור זה. לאחר קטטות כאלו עם חתנו היה אביה מתהלך מקיר לקיר, שתקני, קודר וקמוט־גבות; אחותה היתה פורשת לחדרה עצובה ונכלמת, ואמה היתה בוכה באזני רחל על השגיאה הגדולה ששגו בהשיאם את אחותה ל„אפיקורס". מאורחיהם באי־ביתם הסתירו אבותיה את הדבר, לבל יהיו לבוז; אך לידידיהם נאמני־ביתם גלו בסוד את מכאוב־לבם – והללו נענעו להם בראשם והסכימו, כי „אכן מכאוב הוא". ורחל, בתום־ילדותה ואהבתה לאבותיה, הסכימה גם היא, שאחותה נפלה בפח ב„פשטותה" ומעתה עליה להזהר, כדי שתהיה היא, בת־הזקונים להם, לכבוד ולנחמה לאבותיה.

ובכפרם מלמד לילדי־הכפר, שלמה גולדין שמו, צעיר זקוף, בעל לחיים אדמומיות רכות־נצה ועיני־תכלת טובות. רחל היתה באה פעם בפעם אל „חדרו" שבבית דודתה, ובשבתות היו היא והוא נפגשים בשעת טיול בין הקמה. והיא הטתה לו חסד בלבה, ומעט־מעט נקשרו נפשות שניהם בחוט־הזהב של אהבה צנועה. הדִּבֵּר נעתק מפיהם—אך עיניהם הגידו, לא כחדו.

אולם כשבא השדכן שמואל־נתן, בשליחותו של שלמה גולדין, לדבר „נכבדות" ברחל והתחיל קורא מתוך פנקסו, כשהוא עוצם עין אחת, את מעלותיו של ה„מדובר", שהוא „עלם־חמד,

מושלם בכל המעלות ורצוי לה' ולבריות", וקרא בשמו, – מיד נזדקף האב כקפוד והשיב: „לא באלף!" – התעַקש השדכן וטען: „ר' אייזיק, אלהים עמכם! הרי אתם מוציאים אבן־טובה מידכם! הבחור, כשמו כן הוא – „גולדין"! הכל – המשפחה ו„הקרן" – כסף וזהב!" אבל שום דבר לא הועיל. „חושן"־הנייר הלבן שעל חזהו ומעילו הקצר מכפי הראוי חתמו את גזר־דינו למפרע. האב ענה „לאו!" בחרון־אף, כשהיא, רחל, שותקת, פניה חורים כפני מת ושפתיה רועדות. ראה שמואל־נתן כי כל דבריו לא יועילו, משך בכתפיו והניע בזקנו הקצר והצהבהב: „נו־נו", – והענין נתבטל. כל אותו הלילה בכתה רחל בחשאי וגם לילות הרבה אחר־כך; ואמה היתה מנשקת אותה – ובוכיה עמה.

בינתים וההצעות רבו, והשדכנים, שהיו באים מן העיירות הסמוכות בתקותם ל„עצם שמנה", שתפול בחלקם, הקיפו את אביה כדבורים וזמזמו באזניו על כוס־הטה המעלה הבל, איש איש בנגונו המיוחד ובתנועות ידיו המיוחדות, את מעלותיהם של ה„מדוברים". אך כולם הושבו ריקם. וכך היה אביה משיבם בהכאת־אגרוף על גב השולחָן: „פעם אחת נכשלתי והאמנתי לברוך־דוד פאר"ך, תיפח רוחו, פעם אחת נפלתי בפח – דייני! מעכשיו, בשביל בת־הזקונים – או „אתרוג" מן המובחר, או לא כלום"!... ואברהם־יונה השדכן החרומף, כשהיה יוצא מפתח־ביתם בפעם העשירית ותקותו ל„בן־כ"ה", שיפול לתוך כיסו, חזרה ונכזבה, היה מקמץ אגרוף ומניעו אל מול ביתם כשהוא קורא מתוך עקימת־חוטם: „אֶנתרוג הבו לו! אנתרוג!"...

וה„אתרוג" בא סוף־סוף, אך מצד שלא פלל לו אביה כלל. עוד כיום המראה עומד לפניה כמו חי, כשבא ר' אנשיל השוחט

לביתם מן העיירה הסמוכה, עם מטפחת־האשה העבה על צווארו ועם ארגז־החלפים בימינו, וקרא את אביה לחדר־משכיתו, זה חדר־המשכב. לאחר שהתלחש שם כרבע שעה – נזכרת היא – יצא אביה כשלחייו מסמיקות ועיניו מבהיקות מרוב הנאה, וקרא לאמה כשהוא משפשף יד ביד: „שרה־רבקה!" וכשנכנסה אמה לחדר־המשכית גם היא, נסגרו בו עם ר' אנשיל ושהו שם כחצי שעה. אותה שעה היתה היא, רחל, עומדת מבחוץ, מטה אוזן מאחורי הדלת ומשתדלת להציל דבר מכל המדובר שם בפנים. לבה הגיד לה, שהדבר נוגע לה. הדברים המועטים שהאזינה היו: „ר' אברהם־יצחק"... „משפחה מיוחסת, שכולה שוחטים"... „אושר שכזה יקרה אחת למאה שנים"...

לבה התחיל דופק בה. ר' אברהם־יצחק... מי הוא זה ואי זה הוא?... והיא קמטה את מצחה מתוך סקרנות מרובה. בעיירה אחת, הרחוקה מכפרם מרחק ארבעים ווירסטה, יש שוחט ושמו ר' אברהם יצחק. היא לא ראתהו מעולם, אבל שמעה את שמו... וכי זה הוא?— לא, אי־אפשר. הלא, כמדומה לה, הוא איש בא־בימים, והוא בעל אשה ובנים קרובים לפרקם.

עוד היא חושבת – ואמה יצאה ונפלה על צווארה, שוחקת ודומעת כאחד. מתוך דמעות־שמחה ודאגה טמירה ספרה לה את דבר האושר העתיד לנפול בחלקה. ברוך הוא וברוך שמו, אשר שלח לרחלי, בת־הזקונים שלה, את זוגה הנכון! ר' אברהם יצחק השוחט, שהוא ראוי לשבת על כסא־הוראה וממלא לפעמים את מקום הרב, נתאלמן בראשית שנה זו, והוא מסכים – כך אמר בפירוש לקרובו, ר' אנשיל – הוא מסכים להתחתן עמהם.

ואביה יצא ואמר: „כלי יקר זה שוה אלף קרבונים! וחוץ מזה,

שרה־רבקה—המחותן!״ ר׳ אפרים, השוחט הזקן והמכובד, משלשלת־היחס, — הוא יהיה המחותן שלו, של אייזיק כפרי! יראו שכניו, היהודים שבכפר, ויתפקעו!

וכמו בעד ערפל זוכרת היא את ה„תנאים״. החתן, השוחט האלמן, ישב בראש השלחן על־יד אביה, וזקנו הצהבהב ארוך משל אביה, ישב וגרף פעם בפעם את חוטמו במטפחת אדומה, שהיה מוציא מכיסו בסדק־קפוטתו האחורני, אליה, ה„עז הצעירה״, לא דבר מטוב ועד רע. הקרואים, שנאספו מכל הכפרים הסמוכים, היטיבו את לבם; והיא היתה כחולמת חלום רע, רחוק ומוזר. שלמה גולדין, שהיה אף הוא בין הקרואים אל המשתה, לא בא; ודודתה ספרה לה, שנסגר בחדרו וכבש פניו בכר, ולא הדליק נר כל הערבי. המשוגע!

ובימים שבין ה„תנאים״ לחתונה היתה אמה יושבת על ידה בערבי־החורף, מורטת נוצות לתוך סיר־נחושת, מזמזמת באזניה חרש ואורגת לה ארג חלומות של עושר וכבוד, בדמיונה, דמיון־אם. — וכל בנות העיר מקנאות בה, בבתה, ובכבוד, שהיא עתידה לנחול. כי מי מהן תדמה לה ומי תשוה לה — ה„שוחטנית״! הרי זה תואר־כבוד, בעלה הוא גדול־הלמדנים, חברו של הרבי, והיא — חברתה של הרבנית. וכל הנשים מתלחשות ואומרות: „זוהי השוחטנית שלנו... כמה צעירה היא וכמה יפה!״ אכן מה נהדר יהיה המראה כשתלך אל בית־ה„קלויז״ בסך, מובלת על־ידי כל הנשים בשבת הראשונה וכשתשב אחר־כך על־יד הרבנית בכותל המזרח!... ואבותיה ישמחו וישבעו נחת!...

חלומות כאלה וכאלה, שהיתה אמה חולמת בקול, השקיעו אותה במין שינה היפנוטית כבדה; עד שסוף־סוף מצאו מסלות גם בלבה הרך, הרגש הגאותני, שהיה מפותח בה ושעבר לה בירושה

מאביה עלה ופרח עתה בקרבה. קנא יקנאו בה – ובזה התנחמה. דומה, שהכל ישן בה על גבול הילדות והנעורים, חוץ מתאות־הכבוד, שהכתה בה שרשים ועתה עלתה ותשגשג בלבה כפרח־מות גאיוני. חייה נטו לדרך מסוכנת – והיא, ילדה תמימה וקלת־דעת, לא ידעה כי בנפשה הוא.

ד.

בימים הראשונים לאחר החתונה היתה עוד כחולמת. כשגלחו אמה ושאר שכנות את תלתליה, רעי־ילדותה השובבים – פרכסו, אמנם, דבר־מה וכמו ניתק בלבה; אולם ההיפנוזה של העתיד הצפוי לה תקפה עליה והיא חבשה לראשה, בלי מחאה, את השביס הלבן והמגוהץ, שעשתה לה אמה. גם שמעה בקולה ונזהרה שלא יראה מתוכו אף סימן של שער. דרוש היה ל„אמביציה" שלה, שלבשה צורה חסידית מחמת הכרח, שבין השבחים, שישבחוה כל הנשים, ימצא, כאבן יקרה, גם השבח: „אשה כשרה".

ושמה יצא לתהלה בעיירה ו„השוחטנית הצעירה" נודעה בתור „יפה־פיה", „אשת־חיל", וגם בתור „נפש־יקרה", „יונת־אלם". מקצת שבחה הגידו לה השכנות בפניה, והיא, כפרח צעיר צמא־טל, היתה שותה שבחים בצמא; ויהיו מפרנסים את נפשה ימים רבים.

אמנם, היתה בכוס־חייה גם תרעלה רבה: הטבע הקפדני והרגזני של השוחט בעלה והחיים היבשים והבלתי־נקיים בבית־השוחט, שהיו מתנגדים לרוחה ושנפשה האיסטניסית, האצילית, לא יכלה לעכלם בשום אופן עד היום. חיים אלה נמצאו יבשים יותר משחשבה. בשבתות ובחגים היתה, אמנם, יושבת על־יד הרבנית בכותל־המזרח, אך בימות־החול היתה מטופלת תמיד במריטת נוצות של העופות המובאים לשחיטה, נוצות אלו, שהיו מעופפות ועומדות כל הימים

בחלל־הבית, — בנקוי בני־מעים, בצלית כבדות ובבשול טחולים וקורקבנים.

ויש אשר היו תוקפים אותה געגועים רבים על בית־הוריה ועל כפרה ועל ימי־ילדותה ספוגי אור־השמש ועל טיוליה מאחורי חצר „הפריץ". ברגעים כאלה היתה עוזבת את עבודתה ונכנסת לחדר־משכבה האפלולי מחוסר־החלונות, כובשת פניה בכר ובוכה כילדה קטנה... עד שהיה השוחט בא מבית־הטביחה ומביא לה טחולים ובני־מעים חדשים. אז היתה ממהרת למחות דמעותיה ולרחוץ פניה, שלא ירגיש בהן השוחט, ויוצאת אל המטבח לשוב אל עבודתה.

מזמן לזמן היתה אמה באה מן הכפר ומתארחת בביתה שבועות אחדים. באותם הימים היתה רחל לובשת פנים צוחקות ומשתדלת להראות כמאושרת. רגש גאותה לא נתן לה לנפול על צוארי־אמה ולבכות, כפי שהיתה מתאוה במעמקי־לבה. וביום השבת היתה אמה הולכת עמה לבית־המדרש ונוחלת כבוד בעזרת־הנשים. „אם השוחטנית שלנו" — לחש זה נשא על כל שפתים; וכל הנשים היו נגשות אליה בסוף התפלה :מברכות אותה בברכת „שבת טובה" בבת־צחוק של חבה וכבוד. וכשהיתה האם שבה לכפרה, היתה מספרת לבעלה את פרשת גדולתה וכבודה הרב, „בלי עין הרע", של רחל בתם, והזקנים היו שבעים נחת.

ככה עברו עליה כעשר שנים של חיים יבשים וקשים, והיא טרם תודה לעצמה, כי קשים הם. זהב החלומות, שחלמה בימי ארושיה, הועם זה כבר; אך היא עוד החזיקה בעקשנות מרובה בשריד הקטן שנשאר לה מן הימים הראשונים, כהחזיק הטובע בגבעול של קש.

יקיצתה הגמורה מן השינה ההיפנוטית שישנה אותה גאותה,

התחילה לאחר שהקיצה בה האשה. במשך עשר השנים ילדה, אמנם, תינוק חולני, שמת בלא עת; אך, בעצמו של דבר, היתה לא אשה בלדתה, אלא ילדה, שחוקי־הטבע עשו בה את שלהם, שלא מדעתה. האשה נעורה בה בזמן מאוחר — ומשנעורה נשתנו פני החיים.

מעט־מעט קם ונהיה הדבר: האשה הצעירה התחילה שונאת את הלילות, לילות מחוסרי־אויר בקיטון צר וחשך, שעששית־של־נפט דולקת בו על השולחן הצולע, מעלה עשן בזכוכית ומסריחה עד כדי מחנק; שונאת את הלחש של השוחט, שהיה קורא מתוך ספרי־הקבלה שלו מיני לחשים, „סגולות לבנים כשרים", כשהוא מתחמם במקטורן־חרפו ליד הכירה, וכשהיה קרב אליה, כשהוא חבוש יארמולקה של קטיפה ישנה ומעוכה וכשזקנו הארוך וזרוק־השיבה מרטט, — היה גופה הצעיר מתפלץ פלצות אינסטינקטיבית, כאילו נגעה בה שממית. היא השתדלה לעקור הרגשה זו מלבה, אך האמת של חייה היתה חזקה ממנה, וכאילו התנקמה בה נקמה אכזריה על השקר, שעשתה בנפשה שלא מדעת.

בינתים קמה בעיר מחלוקת: שוחט צעיר הובא לעיר, כדי שיהא מהפך בחררתו של השוחט הזקן, כמנהג העולם, וכדי שיהיה ענין לענות בו בעיירה. העיירה נתפלגה לשני „צדדים", וקיתונות של עלבון נשפכו לשוחט הזקן על פניו; והוא היה בא ושופך את כל מרת נפשו על רחל, ה„שונאת היושבת לו בביתו", ש„מתאוה למיתתו", ומלבין את פניה במעמד זרים בכל יום. אף שריד־הזהב של חלומותיה נמחה ללא־תקוה. ורחל לא יצאה עוד מפתח־ביתה, כי התביישה להביט בפני הבריות.

וחוץ מזה הורעה פרנסתם. השוחט הזקן הוכרח גם להיות למלמד־גמרא לבני בעלי־בתים חשובים. ורחל היתה מוכרחת לצמצם

בהוצאות־הבית, שהיו מצומצמות אף קודם־לכן, ולהשתדל במכירת טחולים וכבדות לשכנותיה. כך עברו עליה ימים ושנים בדאגות, בטרדות ובדחקות מבישה; ולא היתה שעתה פנויה לשים לב אל קול האשה, שנעורה בה זה כבר, צמאה לחיים ולאושר.

והנה באה החדשה, כי ג ו ל ד י ן, מי שהיה אלוף־נעוריה האמתי, בא עכשיו לעירתם לפתוח בית־ספר בשכנותם — וזעזעה את מצולות־חייה. לפתע פתאום עשתה סך־הכל של חייה — וראתה שאין הזהב ואין כלום, אבל יש תהום עמוקה, שהיא תלויה בה בנס, נתונה בחלל ומפרכסת בה זה כמה. והיא לא ידעה, כי תהום היא...

ה.

ימים רעים באו לשוחט, ללא ארוחת־צהרים בזמנה וללא סדר־החיים הקבוע, שכבר היה רגיל בו ונראה לו כמוכרח. ימים שלמים היתה רחל מתהלכת כצל מחדר לחדר, כששפתיה סגורות כמו בצמיד, בלא שתעשה כלום ובלא שתוציא הגה מפיה. הטחולים והכבדות נצטברו מיום ליום והיו מונחים בחדר־הבשול ככלי מלא בושה, כי לא נגעה בהם בעלת־בית. התנור לא הוסק זה כמה — והשוחט, שהיה מוכרח לערוך את השולחן לו לעצמו ולהסתפק באכילת לחם ובצלים או שאר ירקות ללא תבשיל חם, היה נוהם לתוך זקנו בקמוץ־גבות ובזעף מרובה: „אין זו אשה, אלא דבוק, רחמנא יצילנו, דבוק" — —

הוא חדל לגדף ולחרף אותה בפרהסיא, כי אמצעי זה לא הצליח עוד. האשה הצעירה פרקה מעליה עול־הבושה בפני הבריות ולא שמה עוד את לבה למה שיאמרו. היא אף נסתה לתבוע גט־פטורים, אבל השוחט לא אבה לשמוע. כשהיו השכנות באות לביתה ומנסות אליה דבר, ואומרות לה: „רחל! ראי, בנאמנות, הלא עושה

את את הבית „תל־עולם", וגם רחמנות היא על השוחט׳ — היתה מביטה עליהן בעינים קמות, כמי שכאב־שנים לו, ולא היתה משיבה כלום. כל נפשה כאבה, כאילו צבתה כולה... וכשהיתה מתהלכת מחדר לחדר נראתה כמשתדלת לישן את הכאב הצועק בכל עצמותיה, כאם זו שמשתדלת לישן את תינוקה החולה, — אך הוא לא נח, ובכל פעם היתה לה הרגשה כאילו מאות מחטים דוקרות את בשרה בלי הפסק, כאילו מהלכת היא ברגלים יחפות על מחטים...

ועוד הרגשה היתה לה: כי צמאה היא צמא גדול. אינה יודעת מה הוא! — אך נפשה תכלה ולשונה כמו בצמא נשתה, דומה, כאילו במקום־מה יש כוס, כוס מלאה עסיס מתוק, שנועדה בשבילה, — אך איזו יד אכזריה ולא־נראית עמדה באמצע וסלקה את הכוס, סלק והרחק משפתיה. ועכשיו עבר המועד; אך כל שארית חיותה נמשכת אל הכוס ההיא הטמירה בכליון הנפש והחושים: יתנו לה לטעום לוא רק טפה, כי מתה היא, כי נשרפת היא בצמא...

ויש שהיתה מתנפלת לתוך המטה, שלא היתה עשויה מן הבוקר, בבגדיה ושוכבת כך בלי התנועע שעות שלמות. לא ניד ולא אנקה. ככה היה עוף שחוט ביד בעלה נופל לתוך פנת הבית, לאחר שפרכס זמן מרובה, וקופא במנוחה שלמה...

וכשהיתה שוכבת, פעמים שחלומות בלתי־נתפסים היו באים ועוטרים את מראשותיה, עומדים והומים ומזמזמים דבר־מה. אותה שעה היתה עוצמת את עיניה — ושנות־נשואיה נמחקו מעל לוח־חייה. והחלומות היו מתחילים ממקום שעמדה בו בילדותה וטוים לה טוי ממין אחר לגמרי — טוי מזהיר ומלא אור־שמש.

בטְוִי־החלומות הזה בצר לו מקום שלמה גולדין, שעדיין זכרה את קומתו הזקופה כזו שלה, את אדמומית־לחייו ואת תכלת עיניו

הטובות. בחלומה – והיא כלתו, והם מטיילים שניהם על־יד הפרדס שמאחורי חצר־„הפריץ", מתביישים ומאושרים וצוחקים זה לזו. והנה עוברים הם על יד הבית הלבן והסודי שבתוך הפרדס; פחד־פתאום נופל עליה מפני העתיד, לבה דופק והיא מתרפקת על זרועו כיונה חרדה, אך הוא אומר לה: „אל תיראי ואל תדאגי, אחותי כלה!" – והוא פוסע ברגל אמיצה ובא אל סף הבית הלבן, פותחו במפתחו ואומר לה: „הכנסי, אחותי כלה", היא נכנסת ביראה – והנה אשרה, יקר־אושר פלאי, שהיה מוכן לה שם והיה עומד ומצפה לה כל הימים, בא לקראתה – –

היא נזדעזעה מרוב גיל – והקיצה... והנה לילה. עששית־הנפט מאירה אור כהה מבעד לזכוכית המעושנת, והיא מוטלת על המטה, שאינה עשויה מן הבוקר, בבגדיה הקמוטים; והשוחט עומד פשוט־קפוטה ומתחמם ליד הכירה, גונח ולוחש אילו פסוקים, תוספת־רשות ל„קריאת־שמע".

ימים עברו, ורחל הוסיפה לחיות בעולם־חלומותיה את חייה, שהיו אפשרים ומזומנים לה, אלא שיד אכזריה דחתה אותם ללא השב.

ויש שהיתה רואה את עצמה נשואה. שמש ככדור־זהב אדמומי תלוי ברקיע. משעול נמתח בין שדה ויער. היא וגולדין בעלה מטיילים בו; והוא נושא על זרועותיו את תינוקם. התינוק מפטפט, ופטפוטו מזכיר לה את המיתה של רצועת־המים הקטנה והזכה, השוטפת שם במורד. צל־עוף עובר, צפצוף נשמע. גיל וטל ורננים, גיל וטל ורננים – –

והיא שוקעת במצב של שכחה. שנים עוברות – וכבר היא אם לשלשה ילדים נחמדים ועליזים. ערב שבת. על השולחן באכסדרה רותח מיחם מכסיף, מצוחצח. היא ממלאת כוסות טה לגולדין ולעצמה,

הילדים רצים באכסדרה מפנה לפנה בצחוק וגילי השמש נוטה לרדת. מן הפרחים שעל־יד האכסדרה עולה ריח חריף של שמחת־חיים דקה ומשכרת — —

וכשהיתה מתעוררת מנומה זו, היתה מוצאת את עצמה גלמודה ואומללה משהיתה, וחדר משכבה הצר ומחוסר־החלונות, שהיה אפל אף ביום־אור, נדמה לה בשתיקתו כקבר דומם, שנקברה בו חיה. חיה נקברה... נשחטה ללא גמר.

נחנקת היא; אין אויר, אין אויר... בית־השוחט נהפך לה לגיהינום.

ו.

אותו יום, שנכנסה רחל לבית־הספר באמשלה — בקשה לכתוב „אדריס" על מכתב לאמריקה — וגולדין, אדם צעיר ומגוהץ בעל משקפי־זהב, הכיר אותה וקרא: „אלוהי! הזאת רחל?" — אותו יום כולו היתה מהלכת מחדר לחדר פעם כצל חרישי, פעם כמטורפת בסער מחשבותיה ופעם כחולמת. ויש אשר זרח השמש בנפשה, ויש אשר בא השמש; ויש אשר קמה סערה, והיא נשאה בה כעלה תלוש ואין אונים במחול־ערבוביה.

היא לא רצתה להכנס ל„שם" ונלחמה בנפשה ימים רבים; ואף לאחר שצעדה על סף בית־הספר עוד לחש לה קול לשוב. אך כח טמיר וחזק ממנה דחף אותה לבוא פנימה. מיד נפל אור לתוך עיניה: חלל־החדר המרווח והרם היה מלא אור, הקירות המסוידים מצהירים והרצפה האדמדמת מצוחצחת למשעי, ובבית זה היה — גולדין, שלמה גולדין. הוא אחז בידה — ומפיו נעתקו מלים; וכולו מתנודד כעלה, רק מלה אחת התמלטה מפיו: „רחל!" — וכמו תוכחה רבה נחתה בנפשה. היא השתדלה לגחך ופניה חורו חורת־מות.

דומה, כל המדבר הצחיח והצמא אשר בנפשה הושקה כולו, אך לא במים חיים, אלא בגז של שרפה. והיא יצאה משם כולה אחוזת־אש.

דומה, חייה האחרים, האפשריים, שבאו לידה פעם אחת, נראו עכשיו שנית בכוונה תחלה להתגרות בה, להנקם בה באו, בדמות גולדין ובית־ספרו הקטן והמאיר, וקנו להם מקום סמוך לביתה, לבית חיי־חשכה. והיא ידעה, ש„חבוט־הקבר" לא תסבול עוד, כי אותו היא סובלת בעולם הזה... אמה! אמה! למה ילדתה?

זה כבר היתה חשה דקירה עצומה בצלעה השמאלית, ונדמה לה כאילו מישהו יושב לה בלבה וחותך שם בכל פעם חתיכה מחייה. ובאחד הימים, כשהיתה מתהלכת מחדר לחדר בלי מצוא מנוח, רקקה – והנה טפת דם כחרדל... צמרמורת עברה בבשרה: כבר... התחלת הסוף... והיא ידעה, שהקץ הולך ומתקרב – כרכב־ברזל בא לקראתה. אין דרך לנטות מפניו ימין או שמאל וסוף־סוף יעבור עליה, איום ונורא.

מחשבותיה התועות בחשכה, חשכה דומה ליער ארוך ואפל מאד, הוארו בברק־המות.

ובליל־השבת בשבוע שלאחר זה, כשנכנס אליה השוחט דבר, – נתרה ממשכבה כנשוכת־נחש ואמרה בקול מאיים: „אברהם־יצחק, אל תגש אלי! זרה אני לך!" – פרצה ביניהם קטטה, צעק הזקן נרגז־העצבים צעקה גדולה ומרה באמצע הלילה, הקיצו השכנים מתוך בהלה, התלבשו בחפזון ובאו מתוך ריצה אל ביתו. אמרו: שמא דליקה נפלה שם. נאספו כולם מסביב לשוחט, שעמד באפלולית חדר־האוכל ותלש שערות זקנו ופאותיו, כשהוא צווח: „יהודים, רחמנים בני רחמנים! היא נשתגעה!" –

אותה שעה אפשר היה לשמוע בחוש את דממת־הזועה,

שהתרגשה ובאה מתוך הקיטון. רק לאחר שעזבו השכנים את בית־השוחט, זה במנוד־ראש והלה בקריצת־עינים, נשא מן הקיטון והתפשט בחלל כל הבית קול יללה מקפיאה את הדם, יללה חנוקה, מתאפקת, שהלכה והתגברה על כל המעצורים, עד שהתפרצה כפרץ נהר באביב מבעד לקרעי־הקרח המרובים.

וכל מה שהורגש ונסבל במעמקי־לבה של האשה הצעירה במשך כל הימים והשנים – עלה למעלה, גנח וצוח ונסחף בזרם איתן זה, דמעות חמות, צורבות התערבו בו עם דם־ריאתה. ועל־פני הזרם המשתפך על כל גדותיו צפו קטעי זכרונות ומראות־העבר של חייה.

שירת־ילדות. גשם אביב מאיר וריחני מטפטף ופוסק. מבית־אבותיה ועד בית השכנים אשר במורד שלוליות קטנות מפזזות ומבעבעות זו לזו, והיא ילדה קטנה, מצחקת עם אחותה הבכירה, רוחצת בשלולית את רגליה הקטנות והיחפות... הן רצות משם אל הגן. עלי־האילנות מטפטפים עליהן אור ודמעה. הן נגשות אל שיח העכבית. היא מזעזעת את עליו בתנועת־יד שובבה – ואגלי טל, כמרגליות־אור רטובות, נתזים על תלתליה ומרטיבים את פניה, כאילו משרים הם גם עליה ברכת גשם אביב.

והנה המראה עובר ונעלם – ובמקומו בא ועומד בית־השוחט ובו חדר־משכב אפל ומחוסר־חלונות. היא בוכה, נסחפת בדמעותיה כקצפה – ובית־השוחט עומד תקיף ועקשני ודמעותיה אינן יכולות להמס אותו.

ושוב צפים ועולים מחזות ממחזות שונים. בית־אבותיה נראה לה בכל חומו ובכל קרבתו ללב ובכל הצהלה, שהיתה מרחפת באוירו. אורחים באים והיא מגישה להם טה ומיץ־דובדבנים. היא

יושבת בכרכרה ללכת העירה – ואמה עומדת על הסף ומלוה אותה בבת־צחוק מאירה... והיא נזכרת פתאום, שאבותיה הלכו לעולמם וביתם אינו ביתה עוד והכפר אינה כפרה עוד.

והיא בוכה, מתמוגגת בדמעות. כי עלובה היא וכי גלמודה היא בעולם – ואין לה עוד תקנה. אין לה עוד אם רחמניה, אשר תוכל לנפול על צוארה ולבכות, כמו שהיתה מתאוה כמה פעמים בעוד אמה חיה... משאלת־לבה זו לא תנתן לה עוד, כמו שלא נתמלאה משאלת־לבה הילדותית להכנס לבית ה„פריץ" הלבן והנעול, אשר לא תראהו עוד לעולם... חרש, חרש עולים מן העבר וצפים לעיניה חצר ה„פריץ" והפרדס שמאחוריה, עם שדרת השיטות המבליטות את כותרות ראשיהן אל מחוץ לגדר. ובפתח הפרדס מתנוסס אותו ארמון קטן ולבן. בארמון זה, מובטח לה, צפון אשרה, יקר־אושר פלאי. והיא פורשת אליו את כפיה מתוך יאושה השחור: חיי! אשרי!... הבית הלבן זז ממקומו, צף ומתקרב, כה חם וכה יקר ללבה... הוא נגש אליה ישר, כמעט שהיא יכולה לנגוע בו בידי. והנה דופן של בית־השוחט יוצא ועומד באמצע ומפריד בינה ובין אשרה... עומד בית־השוחט תקיף ועקשני, ודמעותיה אינן יכולות להמס אותו, – והבית הלבן, מקדש־החיים שלה, נסע ממקומו לאט לאט ומתרחק... היא מתפלצת ובוכיה, בוכה את כל שארית לבה – ומקדש־החיים שלה צף ומתרחק, כשהוא מביט אליה באותו מבט־הרחמים של גולדין, עד שהוא עובר ומתעלם מן העין...

אֹשֶׁר

לפנות ערב התחילה סערה מנגנת נגינת יבבה חרישית, שהלכה והתגברה לאט־לאט. סערה זו נתנה אותותיה עוד מאז הבוקר: הרקיע נשקף עוטה ערפל משונה־צבע. והאור הלבן החרפי, שהיה מסתנן מבעד לו, נתעכב בדרך, שלא לשוב ולא לעבור. החמה נראתה כל היום ככתם גדול, עגול וצהוב—והלב נבא כי תהיה סופה, סופה חזקה, מאותן שאינן חזון יקר בערבות ה„פריריה". עתה, לפנות ערב, הנה זו באה עם נגיגת יבבתה החרישית, במרכבתה, הארוגה רבבות אבקות שלג...

וכבר בין השמשות היתה קשה ההליכה בשלג – אי אפשר היה עוד להכיר סימן דרך—ושפירא עם רעיתו הצעירה, שחזרו מן העיר בשבוע הראשון לאחר חתונתם אל מעונם שמחוץ לעיר, הוכרחו, תיכף ליציאתם את מרכבת הטראם בתחנה האחרונה, לזקוף את צוארוני אדרותם, אדרות הצבל, ללכת שלובי־יד, הוא קודם והיא אחריו, גזירה שמא יאבד אחד מהם דרך, למשש שבילם בקושי בצדי־דרכים ולהפקיר חלקי פניהם הגלויים אל רצועות הרוחות, הנושאות אבקות שלג למכביר ומצליפות בלי רחמים. לדבר לא היה אפשר: השינים כאבו מפני הקרה. באשרם, לא היתה הדרך רחוקה – רק כעשירית הפרסא, וכשנראה להם סוף סוף מרחוק רבוע־החלון המואר של עלית־

ביתם, המרמז להם בידידות, כמגדל־אור קבוע, בעד הרשתות של אבקות־השלג המתנועעות לכל עבר, התרפקה האשה הצעירה על ידו של בעלה ולחשה לו: „דויד, ראה – קננו החם מחכה לנו!" ולחש חמים זה בשעה זו צלצל כעין מוסיקה נפלאה, שהשכיחה את הסופה המיבבת מסביב; דבר מה מתוק מאד השתפך בלב – ונעשה קר וחם כאחד.

כשפרצו לבסוף הביתה, עיפים ורעבים ומאושרים, מצאו, כי בעלת־ביתם לא שבה עדיין מן העיר, והאשה הצעירה הוכרחה לערוך בעצמה את ארוחת הערב. כשהיא חגורה סינר לבן, זה שִׁוה לה לוית־חן של „עקרת־בית" צעירה והאיר לשפירא באור־אהבה, המובן רק לזוגות צעירים תיכף לאחר חתונתם. אחרי הסעודה עלו מיד אל מעונם אשר בעלית־הבית. האשה הצעירה דאגה לסגור אחריה היטב את הדלת, כמו נתכוונה לבנות חיץ מבדיל בין אשרה ובין כל העולם כולו.

בעליה היו להם שני חדרים נאים ומרוהטים בטעם: הרצפה הבהיקה בשער חדש, ולרהיטים החדשים היתה הבעה של „נגידות". בחדר האחד עמדה האח המצוחצחה, כולה אדומת־פנים מן השלהבות החכליליות, המנתרות ושוקקות בתוכה; ובחדר השני – המטה, ועליה כרים מבהיקי־צחֹר ומכוסי סלסלות־רקמה, ווילון־החורֶי הצחור על החלון אשר מנגד נראה כמוריד עיניו הרבות בצניעות... בכל – בכתלים, ברהיטים, באויר גופו – הורגש אושר חדש ופלאי. נדף ריח דק של עולם־אביב, עולם קטן של שתי נפשות, שנבדל מן העולם הכללי ונתיחד לו לעצמו.

שפירא ישב בכסא הנדנדה הנוח על יד האח – והיא קפצה כחתול מתחטא וישבה על ברכיו, נתלתה עליו בכל גופה

הדק והזקוף, הרענן והתובע, הצמידה שתי ידיה כטבעת סביב צוארו, הדביקה פיה אל אזנו ומלאתה הבל־פיה החם, ולחשה בהתרגשות: „לסוף... סוף סוף נשארנו לבדנו... ואתה עכשיו כולך שלי... איש לא יוכל עוד לגזלך מאתי אף לרגע... שלי, שלי, שלי"... אז הצמידה את שפתיה הלוהטות, הצמאות, אל שפתיו — ותשקהו נשיקות ממושכות, עזות, מוצצות ומשכרות. ובינתים עלתה באזניהם נגינת־היבבה של הסערה, הבאה מבחוץ, ונגינת־יללה זו, בתוקף הניגוד שבה, עוד הטעימה את החום ואת השלוה במעונם. והיה מתוק להקשיב ליבבת־הסופה ולהתמכר אותה שעה לשפתים עסיסיות, אוהבות ועורגות בכל חום־העלומים.

רק כשיצאה האשה הצעירה לחדר השני להתפשט, והוא נשאר לבדו, חציו שכור־ריחה וחציו ער, יושב בנדנדה ומהרהר הרהורי־חלומות קלים ובלתי נתפסים, — העירהו צלצול, כדפיקת יד, בזגוגית החלון, והוא נזכר, כי סערה בחוץ. הטה אזנו אל הסערה — והנה אין זה עוד קול יבבה, אלא יותר מזה: שאגת חיה פראית. הביט בחלון — והלבנונית הנשקפה מבחוץ נראתה לו כדמות דוב לבן, ענקי, שכול, שהגיח מקצוי ים־הקרח, והוא מזנק עתה ונשא על פני ה„פריריה" הרחבה, שנתקפלה תחת רגליו בהכנעה, שואג ומוכן לדרוס את כל העולם כולו... והרהור עבר במוחו: אוי לו למי שיפגוש הלילה בדוב לבן זה בדרכו!..

ומשבא הרהור במוחו, שוב לא הרפה ממנו. אדרבא, משחדר זה ובא לתוך מבצר אשרו, הביא אחריו גדוד שלם של הרהורי־חוץ, משתלשלים ונגררים ובאים, כבוא אל עיר מבוקעה, זה אחר זה. שכרון־האהבה הופג מעט מעט, וכשרון

המחשבה שב אליו. ודמיונו התחיל מצייר לו ציורים, שהם בגדר האפשרות הממשית: אפשר, כי בסופה זו הולך אדם בפריריה, תועה, אובד־דרך... הסופה דוקרת אותו באלפי מחטי־שלג, אורגת לו תכריכים לבנים ומיבבת עליו, כמבכה כבר את מתה... האיש פונה לכאן ולכאן, קורא לעזרה – אך סגרו עליו אבקות־השלג מכל צד. ברשותן הוא – אם לא תמהר עזרה לבוא. והעזרה אינה באה, אינה באה... שפירא נזדעזע בכסא־הנדנדה, כמו עברה צמרמורת בבשרו.

מן החדר השני בא קול רך וקורא באהבה: „דויד!" והוא נתעורר לקום. אלא שפתאום הרגיש כעין יד בנפשו, פותחת בה מעין מכונת־צלום ומפנה את „חדר־האופל" שלה כלפי חוץ. וחדר־האופל שבנפשו קולט דרך החלון כתם משחיר, זע ונע מרחוק: אשה היא ההולכת מן העיר אל ביתה אשר מחוץ לעיר. ערמות של שלג מוטלות בדרכה, והיא הולכת ונכשלת בהן, שוקעת בצעקה ועולה, שוקעת ועולה. הסופה מנהמת עליה, פורמת שערה, מתגנבת מבעד לשמלתה, מקפיאה את דמה... והיא חוגרת שארית אונים, נופלת ורצה, נופלת ורצה... והסופה רצה אחריה. האשה מתקרבת אל ביתה, מבקשת הדרך אל ביתה – ואין דרך, אין דרך... והיא נופלת סמוך לביתה חסרת־אונים, צועקת צעקה אחרונה, קטועה וחלשה – וצונחת לארץ...

מכונת־הצלום, אחרי אשר עשתה את עבודתה, חזרה ונתקפלה בנפשו, והוא לא הרגיש עוד במציאותה. אך הציור עוד עמד לנגד עיניו כמו חי: האשה מוטלת בשלג, ואבקות השלג סוגרות עליה מכל צד. ברשותן היא – אם לא תמהר עזרה לבוא. והעזרה אינה באה, אינה באה... שפירא נזדעזע

כולו, והוא קם מן הנדנדה בהתרגשות רבה: האם ישב כאן בחום — ולא יצא לעזרה?...

מן החדר השני בא שוב קול רך וקורא באהבה: „דוידו!" ושפירא קם בעינים תועות ונכנס לחדר־המשכב. הרעיה הצעירה כבר שכבה במטה, כולה עטופה בשמיכה, ורק פניה נראו על הכר, במסגרת שערותיה השחורות, פנים שוחקות ומלאות הבעת אושר וצפיה... כשראתה את פניו, נבהלה ושאלה: „מה קרה, דוידו?" והוא השתדל להאיר לה את פניו, גחך ברפיון וענה: „אין דבר, יקירתי". וכמו נתכוון להוכיח לה, כי לא אירע כלום, התחיל מתפשט לאטו. העבודה המיכנית והאטית קלטה חלק מתשומת־לבו, וכמעט שהסיח דעתו ממה שחשב קודם.

אך הציג את כף רגלו על המטה על מנת להתנפל לתוך הזרועות הפשוטות אליו בצמא — וצעקה מפחידה, מקפיאה את הדם, נשאה פתאום מבחוץ ובאה לאזניו. שפירא רטט כולו, והשיב את כף רגלו לרצפה, כמי שנכוה. „האשה קוראת לעזרה"— באה מיד המחשבה בלבו. והוא ישב על המטה בפיק־ברכים, כשרגליו מורדות לארץ ורועדות; נעץ את עיניו התועות באשתו ושאל בלחש: „השמעת?"

— קול הסערה נדמה לך כקול האדם — ענתה היא, הזדקפה מעל הכר והחליקה שערות ראשו ברוך.

נתעורר הספק גם בלבו: עצביו נרגזים הערב משום מה... ודאי, שאין זה אלא קול הסערה, וכיון שהרהר קודם בענין זה נדמה לו הקול כקול אדם... והוא גרש מלבו בתנועת־יד עצבנית את כל ההרהורים הרעים, הרהורי עולם חיצוני וצער עולם חיצוני, שפרצו עתה לתוך עולמו הפנימי בליל־עדניו, כאילו

בכונה לגרשו מגן־עדנו. בתנועה מחלטת כבה את המאור ושכב.

כעשרה רגעים עברו. ופתאום, בתוך נשיקה ממושכת ביותר, צללו אזניו שנית מקול צעקה קורעת לב ופולחת כליות. הפעם לא החטיאה את המטרא. שפירא התפרץ בחזקה ממאסר הזרועות הלכדניות, העקשניות והצמאות, קפץ לארץ, התלבש במהירות קדחתנית, נגש אל החלון והפשיל את וילונו, מסתכל בחוץ: אין להכיר כלום, חוץ מלבנונית עמודי־שלג מתנועעים, כמו במחול־שכרון, בערבוביה... במהירות לבש את אדרתו, אדרת הצבל, ירד גלוי ראש ויפתח את דלת הפרוזדור: כאמתים שלג כבר צרו על הבית. הכוכבים אינם נראים, ולא הערבה; נראות רק אבקות שלג מסתובבות ויורדות על גבי ים של שלג. ומרחוק משחירים כתמים בלבנונית: זכר לשיחים הקטנים, התינוקות של הפריריה, העטופים שמיכת שלג, ורק ראשם משחיר... והסופה שואגת, ולקול נגינתה העזה עמודי שלג מתנועעים, כמו במחול שכרון, בערבוביה... אין דרך לעבור, ואין תועלת לסכן את נפשו – ולהאיש, או להאשה, בין כה ובין כה לא יעזור...

שפירא עמד בפתח זמן־מה – והסופה יללה מסביב והשתערה עליו מדי עמדו כפוסח על שתי הסעפים. הוא שהה עוד והטה אזנו: אין כל קולות, מבלעדי יללתה של סערה אחת, שלטת־עליונה בלילה זה.

הרוח הקר השיב מעט את נפשו--ומתוך המחשבות האלה בא לידי החלטה, מיוסדת על ההגיון הבריא, כי אין תועלת לסכן את נפשו, ולהאיש, או להאשה, בין כה ובין כה לא יעזור... וישב אל חדרו ואל רעיתו הצעירה, המחכה לו.

לפני שכבו – הִתדפקה על אזנו עוד פַעם כעין אנקה טרופה, נשאת ובאה מן החוץ. אך, כעבור רגע, בהיותו עוד במטה, בא בשטף כביר ומתוק אותו הרגש האיתן, אשר בהתעוררו לא נרבה לשאול או לחשוב. העולם הכללי נסוג מעט מעט ונמוג.

למחר קמו בשעה מוקדמה. סופת־השלג שככה, ובמקומה השקיפה בחלון, קפוא־השמשות, הנראות ברובן כחתיכות של זכוכית יקרה, קרת־קרח רבת־זוהר, מבהיקה וחותכת כיהלום. הם ירדו לאכול פת־שחרית. אנשי הגִית כבר ישבו כולם במקומם, אך בעלת הבית עוד לא שבה מן העיר. הילדים התגעגעו. בעל הבית התהלך בחדר־האוכל בפנים מפיקות דאגה. והנה קול צעדים רבים נשא ובא מבחוץ. בעל־הבית נגש אל הדלת – והנה שכניו באים בחבורה, כשהם מסיחים זה לזה מתוך התעוררות רבה. הדלת נפתחה לפניהם. בשורה רעה בפיהם לשכן: אשה נמצאה קפואה בשלג על יד שער חצרו... עיפה, כנראה, בשובה לביתה – ולא יכלה לצעוד עוד צעד.

חורת־מות כסתה את פני שפירא, שתפס את הכל במלוא מוראו מיד. במהירות הברק עבר לפניו הציור, שנצטלם תמול בחדר־האופל אשר בנפשו: אשה הולכת מן העיר אל ביתה אשר מחוץ לעיר. ערמות ערמות של שלג מוטלות בדרכה, והיא הולכת ונכשלת בהן, שוקעת בצעקה ועולה, שוקעת ועולה. הסופה מנהמת עליה, פורמת שערה, מתגנבת מבעד לשמלתה, מקפיאה את דמה... והיא

חוגרת שארית־אונים, נופלת ורצה, נופלת ורצה – והסופה רצה אחריה. האשה מתקרבת אל ביתה, מבקשת הדרך אל ביתה – ואין דרך, אין דרך. והיא נופלת סמוך לביתה, צועקת צעקה אחרונה, קטועה וחלשה – וצונחת לארץ..

שפירא הביט בעינים תועות אל כוס הקאקאו אשר לפניו, המתוחה שמנונית כעין הקנמון, אל פני אשתו הצעירה והיפה, אשר חורו מאד, ואל הילדים הקטנים והמתולתלים, המשתעשעים בפנת־החדר בלי חשוד כלום, ושפתיו לחשו: „אל מלא רחמים!.. אל מלא רחמים!"...

יצאו עד עכשיו:

א) עץ השדה, אביגדור המאירי
ב) לוטש הזכוכיות, י. זנגביל
ג) ילדי אדמה, מ. סטבסקי
ד) מעשה בעבד עברי, מכס מל
ה) מחדש, ח. ש. בן־אברם
ו) שיר תרועת האהבה,
א. טורגניב
ז) סהרורית, בהרים, ד. קמחי
ח) מוסה, פאנאיט איסטראטי
ט) מעשה בשיך חסן מ. סטבסקי
י—יב העלמה אלזה, א. שניצלר

בכל הענינים לפנות:
תל־אביב, ת.ד. 401